

Durant setman

Pilar López Bastida, premi Arnau de Palomar 2017 en la categoria de Narrativa breu

Durant setmanes en Tòfol Costafreda va somiar, tant de dia com de nit, en el vespre del vint-i-vuit de juny. Feia dies que a l'armari hi tenia penjada la lliurea i l'armilla d'alpaca negra. En un altre penjador, la camisa blanca amb la pitrera emmidonada, a la qual només caldria un cop de planxa just abans de posar-se-la. La calça curta l'havia desada a la calaixera i, al costat dels escarpins de pell que eren als peus del llit, hi havia les mitges de llana fina.

El dia abans li havien donat el bicorn, el qual van haver d'ajustar perquè li anava una mica balder. Els dos becs del barret, trempats i respallats, semblaven mirar com el nostre protagonista s'anava encabint dins la calorosa indumentària de macer.

Així doncs, durant setmanes, dèiem que en Tòfol esperava amb candeletes l'arribada d'aquest dia; però, per ser més exactes, caldria precisar que durant anys l'home va mantenir viu l'embadaliment –diguem-ne infantil– per la festa de sant

Pere. La picada d'ullet del Xiquet de Reus va congriar en ell la complicitat de la gresca i, tot i saber després de trenta-cinc anys que l'alegria és efímera i que tot plegat és una disfressa d'optimisme fals, els records d'infant esdevenien ben vius en aquesta diada.

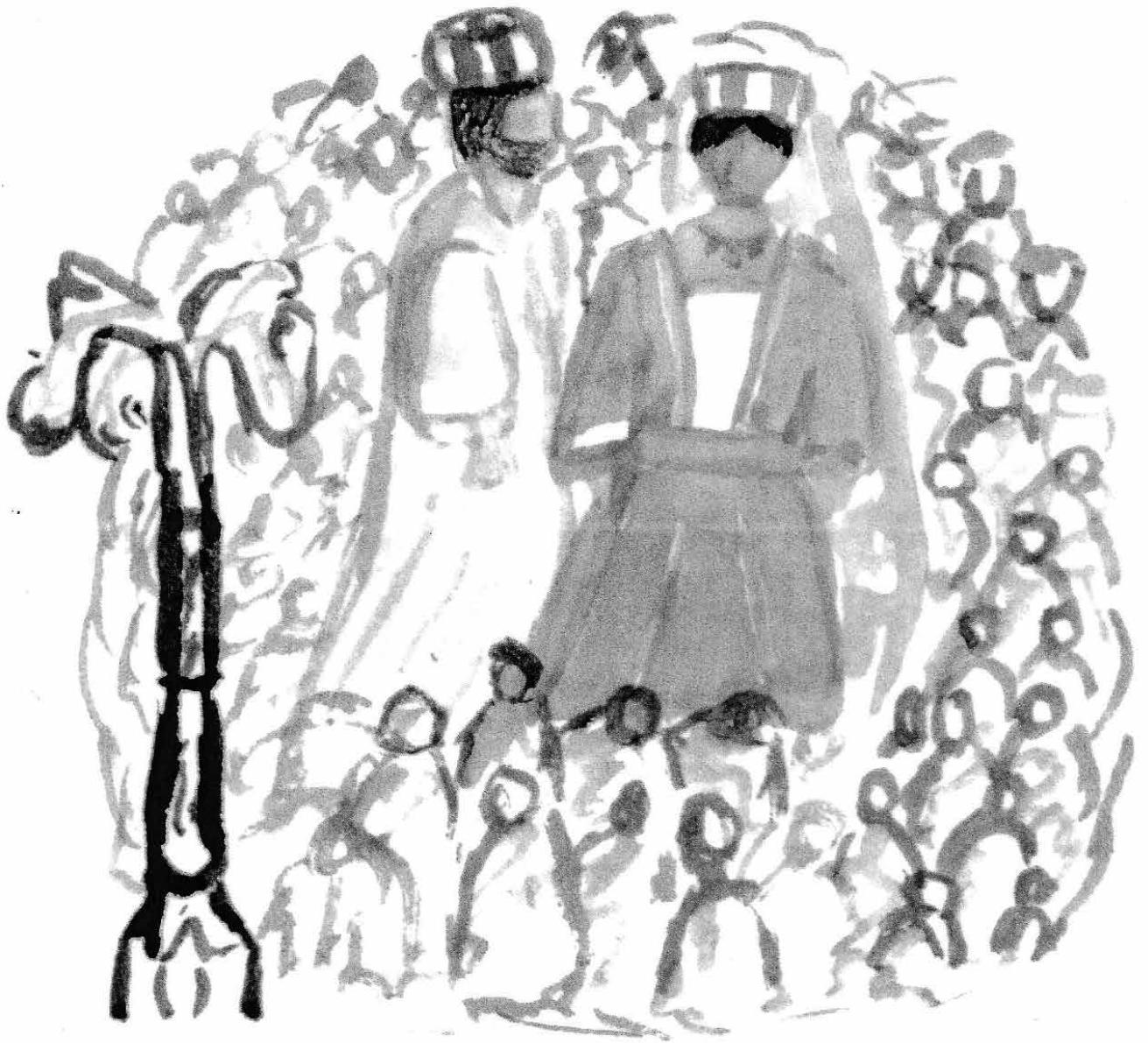
Esubufegant va pujar les escales encatifades de la Casa de la Vila i es dirigí a la Sala del Tinell. Pel balcó obert de bat a bat s'escolava la fressa de peu de plaça i se sentien les gralles que entonaven els darrers compassos d'un castell descarregat. Quan va tenir l'argentada peça a les mans, se li va escapar un riure foteta que no va veure ningú i que, ràpidament va transformar-se en el rictus –més d'estaquirot que d'altra cosa– que havia assajat amb aplicació davant del mirall.

I vet-ho aquí que, amb la claror d'aquell capvespre d'estiu anunciadora de nits càlides i de bon temps, començava per al nostre protagonista la primera anada a Completes de la seva vida.

De bon primer, li vingué el perfum aspre i penetrant de la pólvora, quan veié els mascles arrengrerats al tombant del Mercadal; llavors, per tal de mantenir el capteniment que li imposava ser macer, fixà la mirada en la toga adomassada del ministrer que tenia davant en el seguici, molt més llampant –al seu parer– que els bombatxos de cretona florejada dels portadors de l'àliga.

A mesura que s'apropaven a la prioral, lentament i feixuga per la gernació que hi havia al carrer, les veus de xeremies i tabals es fonien en l'aiguabarreig de les tonades frisoses i renoueres de tota mena de bestiar i de tots els entremesos haguts i per haver. El ball esbojarrat dels gegants li va fer venir una nostàlgia –momentània si més no– que no havia previst i, quan els pilars s'aixecaven a ambdós costats de la porta principal i la plana major de l'ajuntament entrava a la petita plaça, una atmosfera cal·lidoscòpica de so i de color, càlida i espessa, provocava l'esclat d'un sensual desori.

es

Durant setmanes 1. Il·lustració de Carlota Massó Cabré.

De bursada ullà la mulassa i, de l'empàtica mirada que es dedicaren ell i la bèstia, li va semblar que el pes que duia a l'espatlla havia minvat. De retruc va envejar la nena del Ball de Valencians que s'aixecava les faldilles i amb la vora dels enagos s'eixugava les gotes de suor que li regalimaven cara avall. Quan va arribar al ganzell de l'església va notar que la fumassa dels trabucs li havia regirat l'estómac i es va sentir alleugerit quan va pensar que, tan bon punt arribés al lloc que tenia assignat, s'alliberaria de la maça.

Les notes de l'orgue s'escampaven per tot el temple, recorrien la nau central i s'escolaven cap a les capelles laterals, arribaven a l'altar major i tornaven pel passadís central per entrar als porus de la pell de la gentada que omplia la prioral.

Comencen els cants: Brilla amb esclat festiu aquest sant dia...!

I ell que no canta perquè o no li és permès o no en sap la lletra, o les dues coses alhora, i que mira de cua d'ull la figura –rabassuda i de colors un xic pujats– de sant Roc, que llueix un bon tros de cama, al costat de l'esprimatxada i tristoia santa Llúcia. L'olor dolcena, provinent del balanceig de l'encenser davant del bust-reliquiari del sant patró que, un cop tret de l'urna havia quedat col·locat a l'esquerra del baldaquí, perfumava tota l'església. Mentrestant, antífones i psalms, himnes i gojos se succeïen sense treva.

El prior, un home alt i encongit d'espatlles, anava revestit amb la capa

pluvial de Fortuny i seia amb una postura un xic rígida. Al seu costat el vicari i dos escolans cantaven amb un entusiasme no gens fingit.

Els psalmistes maldaven per arribar als cors dels fidels.

La capellania entonava decidida.

La celebració avançava.

L'homilia era a punt d'acabar i al nostre macer li rodava el cap –no estava avesat a tanta festassa. Per ell, els cantors no eren més que taques blanques que amb veu tremolosa recitaven ves a saber quina cosa; l'ambó, a la dreta del presbiteri, se li presentava com un pedestal al bell mig de gerberes, clavellines i gladiols, i les draperies de seda dels celebrants no eren més que uns elegants guarniments. Notava que li faltava aire. S'ofegava perquè l'atmosfera es tornava líquida. Era com si s'estigués submergint en una peixera amb peixos de colors que li entraven al cervell. Se sentia atrapat en una xarxa, potser la del Ball de Prims. I, mentre es desplomava i queia tan llarg com era, pensava en una tassa de poníol i unes gotes d'aigua del Carme, un bon remei per als cobriments de cor.

Sortosament el desmai durà poc i, quan tornà en si, veié la cara galtavermella de l'alcalde reflectida a la maça. Al seu costat, un parell d'escolanets duïen uns candelers a la mà.

La celebració va concloure sense cap més ensurt, mentre el nostre macer resseguia amb el dit la figura de l'àliga, gairebé imperceptible, que sobre un fons

esmaltat hi ha al capdamunt de la maça.

El que va venir a continuació passarà al capítol de les llegendes de la ciutat i, lluny de pensar que en Tòfol Costafreda havia fet el préssec –alguns el van titllar de xitxarel·lo i d'esgarriacries–, deixarem a la consideració del lector l'adjectiu que més li escaigui. El cas és que un cop eixorivit, i a causa de la impossibilitat de ser atès degudament per uns serveis sanitaris reglamentaris, un casteller de la colla local l'agafà i se'l carregà a collibè fins a la sortida on ja es preparaven les crosses per muntar el pilar que hauria d'arribar caminant al Mercadal. La processó començà a avançar carrer Major amunt però, quan eren a punt d'entrar a la plaça, es muntà un segon pilar, aquest aixecat per sota, del qual en Tòfol Costafreda n'era l'enxaneta. Davant hi anava el batlle de la ciutat que, suant la cansalada, era el portador de la maça.

Aplaudiments i xiulets van sonar en una proporció difícil d'esbrinar perquè varia segons qui explica la història. Però podem dir que la cridòria va ser espectacular, fins al punt que ni tan sols es va poder sentir el Valsset dels Gegants que sonava mentre el consistori arribava a la Casa de la Vila.

El cas portà cua i encara se'n parla.

Pel que fa al nostre heroi, direm que d'aquesta feta es féu casteller, la seva fama va fer tanta via a escampar-se arreu del país com la pólvora de la tronada, i des d'aleshores les actuacions castelleres són precedides amb el crit: fot-li que és de Reus! »

Durant setmanes 2. II-Il·lustració de Carlota Massó Cabré.